

(Girbal, Tossa, p. 116; Monsalv. xv, 208; Botet, G.G.C., i notes de Font Rius, C.de P., p. 601, i Valls i Pons Guri).

2) *Pola* alq. antiga i avui possessió important a Mallorca, te. Algaida; oit *pōla*, allí mateix (xl, 96.8): al peu del Puig de *Pōla* (xl, 95.8): Masc. 35A3: ja figura «*Pola*» com a poss., no sols en el m. Despuig, sinó també en el *Rept.* com «algeria *Paula*, de 4 jovades» pertanyent al te. de Montuiri que llavors encloïa el d'Algaida (Cuadrado, 486). Com que era una alqueria extensa, després se'n despreguè part, donant-li el nom de *Poló* (oit *pālō*, dim. (Mas. 2719), per la terra del qual passa el torrent, que provinent de la r. de Llucmajor, va a ajuntar-se amb el Torrentó de Montuiri (xl, 95.3), i és també cognom arrelat a Pollença (xlii, 3. 1).

S'imposa a la nostra atenció la forma *Paula*, tant en (1) com en (2), convertida avui en *pōla* evolució normal almenys en cat. (si bé el mossàrab mantenia el diftong AU etimològic); i començant el nom en *P*, salta a la vista que no pot ser arabisme però si d'herència mossàrab. Topogràficament, observem que tots dos noms s'apliquen a un puig: en (1), el serrat és escarri i rocós: país tot pendent sense terra plana; no tant el (2), però també hi ha el *Puig de Pola* en terreny trencat.

3) En el Migjorn valencià, *Pōla*, finca i turonet, dit l'Altet de *pōla*, a l'esq. del Barranc de Morera, 4k.5 a l'O. de la ciutat d'Ontinyent. L'Altet té 452 alt. (3° × 38^o48), uns 3 més que la casa, de la qual es troba només 0k.2 a l'Oest: és versemblant, doncs, que sigui el que ha determinat el NL.

4) *PULA*, antiga alqueria mallorquina en te. de Son Servera, amb torre de defensa i capella privada, amb altres cases aturonades, arran d'un poblat talaïòtic, que es destaca damunt els torrents de Son Jordi i dels Molins. És possessió important i antiga, ja consignada en el mapa Despuig (S.xviii). Li hem dedicat un article en el vol. I, 37-38, explorant diverses possibilitats etimològiques, totes subjectes a grans reserves i sense indicis clars per a cap d'elles. Encara que aquí la *ú* ens separi dels precedents, hi ha bona base per cercar-hi origen afí, per dues raons: *Pula* i *Pola*, de forma tan paral·lela, són a Mallorca totes dues, i també a *Pula* —com palesament, en (1), (2) i (3)— hi ha una important prominença del terreny.

És clar que tant aquesta com (2) i (3) són d'evident herència mossàrab. La vocal, ateses les dades antigues es presenta, però, amb un quadruple matís *āu* en la forma antiga de (1) (2), *ō* oberta en la forma moderna d'aquestes; *ō* tancada en el (3) i *ū* en el (4): tots quatre, sons de timbre o contingut velar, però formant una gradació de obert a tancat *āu/ō/ū*. Havent-hi afinitat topogràfica, i quasi igualtat fonètica fora d'aquesta arisació, especulem que tot

podria tenir origen en una base única, *ōy*, que d'una banda s'obris fins a *ay*, i d'altra banda es tanqués progressivament *ō* → *ó* → *ū*. Havent passat el (2), (3) i (4) pel filtre de l'àrab, i no distingint l'àrab aqueixos quatre matisos amb caràcter fonemàtic, potser hi ha, doncs, una base comuna pre-aràbiga *ou*. En efecte també el nom de *Santa Pola*, el poble de la costa frontera d'Elx, es pronuncia *santapōla* amb *ō* tancada, per més que aquest vingui de l'hagiònim o NP PAULUS/PAULA, demostrant que realment el filtre aràbic tendia a l'aptitud de canviar AU en *ō* tancada.

ETIM. Aquí s'obre, però, un dilema perquè en el cas de (1) no el podem lligar amb l'àrab ni mossàrab essent a les costes del Nord. Aquí és la forma *Paula* de la documentació antiga que ha de conservar el vocalisme originari. Mentre que per als altres fora lícit suposar una base *ou/ov* o anàloga. Puix que es tracta d'una inflor del terreny en tots ells, podríem pensar en *PULLA* o *PYLLULA* (de *pullulare*) en el sentit de 'brot', 'tany' que està a la base de gall. *ponla/pola* 'tany' (*DECH* IV, 601), cast. *polla* 'noia' (ja en la Crònica del Pacense, c. 754, Simonet, *Glos. Mozàrab*) i amb trasllat del sentit de 'cosa erecta' o 'membre viril' (cast. vg. *polla*, roms. *pula*, *DECH*). El sentit de cosa erecta, fins una metàfora fàl·lica, fóra ben adequat als llocs de (2), (3) i (4). Admetriem que *PULLULA* s'hagués vocalitzat en *pōula* passant per *polla*, i la intervenció de l'àrab hauria fet la resta en la forma anticipada. Un *Aben-Paulela* que figura en el *Rept.* de València (Simonet) seria un altre descendent d'aquesta *poula* (<*PULLULA*) sigui en el sentit de 'noia' ('fill de la -'), o amb el valor exponencial de *Aben* (l'home de la -) turgència.

Resta, però, *Pola* de Tossa amb forma antiga en diftong AU que ací no s'explicaria per l'àrab. Sembla que ens anem veient forçats a admetre dues filiacions etimològiques diferents: una per (1) i una altra per a (2), (3) i (4). Per a (1) en l'art. *pola* del *DECat.* ha quedat rebutjat l'enllaç, amb uns noms sards o italians, i oberta la possibilitat que vingui de *PABULA* 'pasturatges' (611b46-56 i *DECH*, s.v. *polilla*). Atribuït aquest ètimon també a (2), (3) i (4) no fóra planer en cap sentit (sobretot per la *u* del 4), i s'apartaria del sentit de 'turó' que es presentava atractiu en aquests. Aquí podem afegir-hi uns altres noms amb sufix evid. mossàrab, i pertanyents a la seva zona. Puntal del *politxol*, turó prominent a les Valls de Segó (xx, 16.24). *El pōlo*, molt repetit en el P. Valencià, que també podria anar, sigui amb *PULLUL-*, sigui amb *PABULUM*: Hort i Basseta del *pōlo* a Agres; *Polo* citat amb *Poatell*, portal de València en doc. de 1241 (Mtz.Fdo. *Doc. Val.ACA* n° 573); alq. de *Polo* a Morvedre: 1398 a Torreblanca (xxviii, 181.2); Port de *Pōlo* a Forcall (xxvii, 194.13, 24); Coll de *Pōlo* a les Coves de Vinromà, i sengles Casa de *Pōlo* a